

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
Дніпропетровське обласне територіальне відділення

Витяг з РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

27.09.2016 р.

м. Дніпро

№ 31/01-14/06-16

Справа № 24/06-03-1/16

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції та
накладення штрафу

Адміністративна колегія Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – адміністративна колегія) розглянувши подання про попередні висновки у справі, третього відділу досліджень і розслідувань Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – територіальне відділення) від 08.09.2016 року № 72, та матеріали справи №24/06-03-1/16, розпочатої розпорядженням адміністративної колегії від 10.05.2016 року № 25/01-15/06-16р, за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» (надалі – ПАТ «Дніпропетровськгаз», Товариство), передбаченого пунктом другим статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді дій чи бездіяльності суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку,

ВСТАНОВИЛА:

ПАТ «Дніпропетровськгаз» (місцезнаходження: вул. Шевченко, 2, м. Дніпро, код ЄДРПОУ– 03340920) зареєстроване 27.05.2013 року, за номером 12241050041006763, здійснює діяльність на підставі Статуту. Товариство є правонаступником всіх прав та обов'язків Державного підприємства по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» та Відкритого акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз»

ПАТ «Дніпропетровськгаз» здійснює свою діяльність на підставі ліцензій, виданих Національної комісії, що здійснює регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі - НКРЕКП), зокрема, на розподіл природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ в межах території Дніпропетровської області, крім м. Дніпро та м. Кривий Ріг та окремих населених пунктів Дніпропетровського та Криворізького районів, на якій розташовані газорозподільні мережі що перебувають у власності (користуванні) Товариства (строк дії з 22.03.2015 по 21.03.2020 року) (ліцензія серія АЕ №295530) (надалі – Ліцензія).

Отже, ПАТ «Дніпропетровськгаз» є юридичною особою, здійснює господарську діяльність, надає платні послуги споживачам на договірних засадах, а отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є суб'єктом господарювання.

Особливими умовами Ліцензії передбачено, що ПАТ «Дніпропетровськгаз» є єдиним суб'єктом господарювання, який здійснює розподіл природного газу в вищезазначених територіальних межах.

Тобто, існують адміністративні бар'єри для вступу на ринок інших суб'єктів господарювання.

Рішенням адміністративної колегії від 22.09.2016 року 30/01-14/06-16, ринкове становище ПАТ «Дніпропетровськгаз» у 2015 році та поточному періоді 2016 року на ринку розподілу природного газу в межах території Дніпропетровської області, крім міст Дніпро, Інгулець, Кривий Ріг, крім Інгулецького району; сіл Дніпропетровського району: Любимівка, Перше травня, Степове, Чумаки, Маївка, Зоря, Балівка, Партизанське, радгоспу «Дзержинець», на якій розташовані газорозподільні мережі, що перебувають у власності (користуванні) Товариства, визнано монопольним (домінуючим), оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

На теперішній час, становище ПАТ «Дніпропетровськгаз» на ринку розподілу природного газу, не змінилось.

Розгляд цієї справи було розпочато за результатами розгляду звернення депутата Кам'янської (Дніпродзержинської) міської ради Іванченко А. Г. (надалі - Звернення).

У Зверненні по суті повідомлено, що у будинках №11 та №35, що розташовані по вул. Харківська у м. Кам'янське, у зв'язку з проведенням планово-технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання (надалі – ПТО ВБСГ), відповідно 09.12.2015 року, та 16.12.2015 року було припинено газопостачання. Відразу після проведення ПТО ВБСГ газопостачання відновлено не було.

До Звернення були додані заяви мешканців будинків №11 та №35, що розташовані по вул. Харківська у м. Кам'янське (надалі – Заявники 1)

Як зазначають Заявники 1, роботи Товариством фактично не проводились. Про причини невідновлення газопостачання мешканців вказаних будинків ПАТ «Дніпропетровськгаз» не повідомляло. Газопостачання до вказаних будинків відновлялось поетапно, в результаті чого окремі квартири залишались без газопостачання сім днів.

Відповідно до матеріалів отриманих від ПАТ «Дніпропетровськгаз», у будинках №11 та №35, що розташовані по вул. Харківська у м. Кам'янське, проводились роботи на діючих газопроводах низького тиску (перевірка на герметичність) відповідно 09.12.2015 року та 16.12.2015 року, у зв'язку з чим вказані будинки були відключені від системи газопостачання.

Про проведення ремонтних робіт було повідомлено органи місцевого самоврядування та власника ВБСГ (листи від 04.12.2015 року №8/1-4939, та від 09.12.2015 року №8/1-5015). Відповідно до листів Товариства, газопостачання до вказаних будинків буде припинено:

- будинок на вул. Харківська 11, - 09.12.2015 року з 8:00 до 16:00 години
- будинок на вул. Харківська 35, - 16.12.2015 року з 8:00 до 16:00 години

Як зазначає ПАТ «Дніпропетровськгаз» під час проведення робіт, було виявлено падіння тиску газу на окремих стояках будинків, у зв'язку з чим виникла необхідність у обстеженні газового обладнання, яке підключене до цих стояків.

Оскільки не всі мешканці надали доступ до своїх квартир газопостачання відновлено не було, про що Товариство повідомило органи місцевого самоврядування та власника ВБСГ (листи від 09.12.2015 року №8/1-5014, та від 17.12.2015 року №8/1-5217).

По мірі отримання доступу до всіх квартир та проведення випробування систем на герметичність, газопостачання до будинків було відновлено у наступні строки:

Харківська 11 (газопостачання припинено 09.12.2015 року)

- квартири № 109, 117, 121, 125, 129, 133 – 10.12.2015 року
- квартири № 41, 45, 49, 57, 65 – 11.12.2015 року
- квартири №3,7,11,15,27,31,35 – 11.12.2015 року

- квартири №42,46,50,54,58,62,66 – 14.12.2015 року
- квартири №40,44,52,56,60,64,72 – 14.12.2015 року
- квартири №39,43,47,55,59,67,71 – 16.12.2015 року

Харківська 35 (газопостачання припинено 16.12.2015 року)

- квартири №5,13,17,21,25,33 – 17.12.2015 року
- квартири №75,79,87,91,95,99,103,107 – 17.12.2015 року
- квартири №6,10,14,18,22,26,30,34 – 18.12.2015 року
- квартири №7,11,19,23,27,35 – 22.12.2015 року
- квартири №109,112,116,120,124,128,132,140 – 22.12.2015 року
- квартири №80,84,88,92,100,104 – 23.12.2015 року

Під час розгляду цієї справи до територіального відділення надійшла заява [інформація з обмеженим доступом] (надалі – Заявник 2), з аналогічних питань, що були предметом розгляду справи.

Заявником 2 по суті повідомлено, що у будинку № 13, що розташований на пр. Трубників у м. Нікополі, у зв'язку з витоком газу, 16.11.2015 року було припинено газопостачання на газовий стояк. Виток газу було ліквідовано в той же день, але газопостачання було відновлено лише 31.12.2015 року. Як зазначає Заявник 2 роботи Товариством фактично не проводились. Про причини невідновлення газопостачання мешканців вказаного будинку ПАТ «Дніпропетровськгаз» не повідомляло.

Як повідомлено ПАТ «Дніпропетровськгаз», 16.11.2015 року до Товариства надійшла заявка про наявність запаху газу у під'їзді будинку 13 по пр. Трубників м. Нікополь.

Після усунення витoku газу газопостачання відновлено не було оскільки не всі мешканці надали доступ до своїх квартир для проведення огляду підключеного газового обладнання та проведення контрольного опресування.

Як зазначає Товариство, під час другого виїзду за вказаною адресою 15.12.2015 року, отримати доступ до всіх квартир по вказаному стояку не виявилось можливим, але було виявлено зрив пломби на стояку, у зв'язку з чим стояк було переопломбовано.

Після отримання доступу до всіх квартир та проведення випробування систем на герметичність, газопостачання по стояку було відновлено 31.12.2015 року.

Під час дослідження порушених у заявах питань, територіальне відділення направляло вимоги про надання інформації на адресу ПАТ «Дніпропетровськгаз».

На питання №1.3 вимоги територіального відділення про надання інформації від 16.02.2016 року та №1.5 на вимогу від 18.02.2016 року: «У разі відновлення газопостачання Споживачам у терміни, що перевищували заплановані, зокрема з причини не надання допуску до приміщень окремими мешканцями, надати пояснення з цього приводу, та копії документів передбачених законодавством, які свідчать про об'єктивність таких причин», ПАТ «Дніпропетровськгаз» не надано документів, які свідчать про об'єктивну неможливість відновлення (актів, відео фіксації відсутності вільного доступу, приписів, тощо).

Відносини між газорозподільними підприємствами та споживачами газу, зокрема фізичними особами (населенням), що були предметом дослідження, регулювались, зокрема Правилами надання населенню послуг з газопостачання, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 09.12.1999 року № 2246 (втратили чинність 16.07.2016 року) (надалі – Правила) та Кодексом газорозподільних систем, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.09.2015 року № 2494, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 року за № 1379/27824 (зі змінами) (надалі – Кодекс).

Пункт 38 Правил передбачає: газопостачальне (газорозподільне) підприємство не відповідає за ненадання або неякісне надання послуг з газопостачання, якщо це сталося з вини споживача (відмова споживача у доступі до власних житлових та підсобних приміщень, де встановлено газові прилади, пристрої та лічильники газу, представникам газопостачального (газорозподільного) підприємства у випадках, передбачених цими

Правилами) або внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного, природного або екологічного характеру.

Абзацом третім пункту 4 розділу 1 глави 1 Кодексу визначено, що відмова в доступі до об'єкта споживача – вчинення споживачем (власником або наймачем об'єкта споживача) та/або власником території, де розташований/розміщений об'єкт споживача та/або комерційний вузол обліку, за яким здійснюються розрахунки споживача, дій, які перешкоджають представникам оператора газорозподільної системи виконувати функції, передбачені цим Кодексом, що засвідчується актом про порушення, складеним відповідно до вимог цього Кодексу. Наведене визначення не містить особливостей фіксування факту не допуску в залежності від конкретних ситуацій (ліквідація аварійної ситуації, проведення планових робіт або інше).

Отже, у разі доведення вини споживача, газорозподільне підприємство не несе відповідальність за ненадання або неякісне надання послуг з розподілу природного газу.

Вина споживача, це порушення з його боку, яке перешкоджає газорозподільному підприємству виконувати покладені на нього функції.

Кожне порушення, для доведення його вчинення, повинно фіксуватись відповідним документом, або в інший спосіб передбачений законодавством.

Крім того, відповідно до роз'яснень НКРЕКП (лист від 13.06.2016 року) акт про порушення складається за формою, наведеною у додатку 11 до Кодексу ГРМ, у випадку виявлення у споживача порушень визначених у главі 2 цього розділу, а в інших випадках документи оформлюються у порядку встановленому законодавством України.

Пунктом 35 Правил визначено, що про порушення, допущені споживачем під час користування газом, відповідальні представники газорозподільного (газопостачального) підприємства складають акт-претензію у двох примірниках, один з яких залишається у споживача.

Таким чином, кожне порушення допущене споживачем фіксується відповідним документом, який вказує на відповідну дію Товариства (у даному випадку, проведення огляду встановленого газового обладнання) та дію або бездіяльність споживача, яка перешкодила газорозподільному підприємству виконати свої функції (у даному випадку, не надання доступу для огляду встановленого газового обладнання).

Територіальним відділенням не отримано будь яких підтверджуючих документів (про не допуск, про відсутність вільного доступу, тощо) або доказів зафіксованих у інший спосіб, які можуть свідчити про об'єктивність не відновлення газопостачання до житлових будинків №11 та №35 по вул. Харківська м. Кам'янське, та будинку №13 по пр. Трубників м. Нікополь, після завершення ліквідації аварійної ситуації та проведення планових робіт.

Оскільки ПАТ «Дніпропетровськгаз» не надано доказів щодо створення споживачами перешкод представникам оператора газорозподільної системи виконувати свої функції, передбачені Кодексом, тому Товариство без об'єктивних причин не відновило газопостачання до житлових будинків №11 та №35 по вул. Харківська м. м. Кам'янське, та будинку №13 по пр. Трубників м. Нікополь.

За інформацією ПАТ «Дніпропетровськгаз», мешканці будинку №11 по вул. Харківська, м. Кам'янське, за аналогічний період 2014 року спожили 226,55 м³ природного газу, будинку №35 по вул. Харківська м. Кам'янське – 157,55 м³ природного газу, мешканці будинку №13 по пр. Трубників м. Нікополь – 200,43 м³ природного газу.

Таким чином, обсяг недоотриманих споживачами послуг у грошовому еквіваленті складає приблизно 4200 грн. $((226,55+157,55+200,43) \times 7,18)$.

Досліджена поведінка Товариства ущемила права побутових споживачів – мешканців вказаних будинків (неотримання послуг газопостачання).

Крім того, отримані під час дослідження матеріали свідчать, що такі дії з боку ПАТ «Дніпропетровськгаз» непоодинокі, як кількісно так і географічно (заяви побутових споживачів, які були отримані територіальним відділенням, а саме мешканців м. Кам'янське:

пр. Перемоги, буд 10; вул. Димитрова, буд. 2; вул. Сировиця, буд. 4; пр. Комсомольський, буд 18, та інших).

Таким чином, отримані під час дослідження матеріали свідчать, що такі порушення з боку ПАТ «Дніпропетровськгаз» непоодинокі, як кількісно так і географічно.

Під час розгляду цієї справи, газорозподільні підприємства (в тому числі ПАТ «Дніпропетровськгаз») повідомили територіальне відділення (лист від 15.09.2016 року №8098/17-1), про те що отримали роз'яснення з питань, що були предметом дослідження по справі, від НКРЕКП (лист від 01.07.2016 року №6576/16.3/7-16).

Відповідно до пояснень НКРЕКП, складання акту, який фіксує відсутність доступу до об'єкта споживача, є обов'язковим, але такий акт може складатись в довільній формі.

ПАТ «Дніпропетровськгаз» також повідомило територіальне відділення, що отримані роз'яснення НКРЕКП прийняті до відома та доведені для врахування в роботі.

Під час слухання по справі, Товариство надало наступні пояснення та заперечення.

Як зазначає ПАТ «Дніпропетровськгаз», нормативно-правовими актами, які регулюють відносини між побутовими споживачами та газорозподільними підприємствами, не передбачено складання актів про порушення у разі відсутності вільного доступу до житлових приміщень побутових споживачів.

Такі заперечення не можливо прийняти до уваги, оскільки в цьому рішенні, не йдеться мова про складання саме актів про порушення у разі відсутності вільного доступу до житлових приміщень побутових споживачів. На сторінці 4 цього рішення територіальне відділення вказує на те, що Товариством не надано будь яких підтверджуючих документів (про не допуск, про відсутність вільного доступу, тощо) або доказів зафіксованих у інший спосіб, які можуть свідчити про об'єктивність не відновлення газопостачання до житлових будинків побутових споживачів.

Крім того, ПАТ «Дніпропетровськгаз» зазначає, що 15.12.2015 року, представниками Товариства, під час обстеження газопроводу житлового будинку №13 по пр. Трубників м. Нікополь, було виявлено самовільне відновлення газопостачання, а відтак мешканці житлового будинку мали можливість споживати природний газ.

Такі заперечення не можливо прийняти до уваги, оскільки факт самовільного відновлення газопостачання було виявлено майже через місяць після ліквідації аварійної ситуації, яка була причиною припинення, а предметом дослідження по цій справі є саме не відновлення газопостачання до житлових будинків побутових споживачів після ліквідації наслідків аварійної ситуації без об'єктивних причин. Крім того, самовільне відновлення газопостачання може кваліфікуватись як порушення з боку побутових споживачів, за яке Кодексом передбачені інші санкції.

Таким чином, за результатом розгляду цієї справи встановлено, що бездіяльність ПАТ «Дніпропетровськгаз» щодо невідновлення газопостачання, без об'єктивних причин, побутовим споживачам (зокрема, до житлових будинків №11 та №35 по вул. Харківська м. Кам'янське, та будинку №13 по пр. Трубників м. Нікополь) після завершення проведення перевірки газопроводу на герметичність та після ліквідації аварійної ситуації, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції передбаченого пунктом другим статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді дій суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Вказана бездіяльність була б неможлива за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки за умов існування значної конкуренції на ринку відбувалося б змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття переваг над іншими учасниками ринку завдяки власним досягненням. Тобто, за наявності альтернативи вибору газорозподільного підприємства, ПАТ «Дніпропетровськгаз» змушено було б дотримуватись встановленого законодавством України порядку надання населенню послуг з розподілу природного газу, оскільки могло б втратити своїх споживачів.

Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за вказане порушення передбачена відповідальність у вигляді накладення штрафу у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Згідно декларації з податку на прибуток підприємства дохід (виручка) ПАТ «Дніпропетровськгаз» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 рік становить [інформація з обмеженим доступом].

При визначенні штрафу враховано:

Порушення законодавства про захист економічної конкуренції ПАТ «Дніпропетровськгаз» припинено.

Порушення законодавства про захист економічної конкуренції ПАТ «Дніпропетровськгаз» призвело до ущемлення інтересів широкого кола побутових споживачів.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 року №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 року за №90/299 (зі змінами та доповненнями), адміністративна колегія

ВИРІШИЛА:

1. Визнати публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» (ЄДРПОУ 03340920) суб'єктом господарювання, який протягом 2015 року та поточного періоду 2016 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку розподілу природного газу в межах території Дніпропетровської області, крім міст Дніпро, Інгулець, Кривий Ріг, крім Інгулецького району; сіл Дніпропетровського району: Любимівка, Перше травня, Степове, Чумаки, Маївка, Зоря, Балівка, Партизанське, радгоспу «Держжинець», на якій розташовані газорозподільні мережі, що перебувають у власності (користуванні) Товариства.
2. Визнати бездіяльність публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» (ЄДРПОУ 03340920), щодо невідновлення газопостачання, без об'єктивних причин, побутовим споживачам (зокрема, до житлових будинків №11 та №35 по вул. Харківська м. Кам'янське, та будинку №13 по пр. Трубників м. Нікополь) після завершення проведення перевірки газопроводу на герметичність та після ліквідації аварійної ситуації, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції передбаченим пунктом другим статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді дій суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
3. За порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» (ЄДРПОУ 03340920) штраф у розмірі 68000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Голова адміністративної
колегії

О. Я. ТУРКОВСЬКИЙ